

Lähiöohjelma -mallin pilotointi vuonna 2023

Vaikutusten ennakoarviointi Kuopion kaupungin päätöksenteossa

Päätösten vaikutuksia tulee ennakoida, sillä kaupungin tekemät päätökset vaikuttavat suoraan tai välillisesti ihmisiin, ympäristöön, talouteen ja yrityksiin. Ennakoarviointi onnistuu parhaiten kun se liitetään osaksi valmistelu- ja päätöksentekokäytäntöjä.

Merkkien selitykset

- ++ Merkittävä ja pitkäaikainen myönteinen vaikutus
- + Lyhytaikainen myönteinen vaikutus
- 0 Neutraali vaikutus
- Lyhytaikainen kielteinen vaikutus
- - Merkittävä ja pitkäaikainen kielteinen vaikutus

Päätöksen vaikutus

Strategiavaikutukset		Merkki	Vaikutuksen kuvaus lyhyesti
<p>Kaupunginvaltuusto on strategian hyväksymisen yhteydessä päättänyt, että merkittävien päätösten osalta tehdään arviointi siitä, miten asia/päätös vaikuttaa Kuopion uuden strategian toteutumiseen. Kuopion strategia: https://www.kuopio.fi/fi/strategia</p>			
1	<p>Kasvava Kuopio</p> <ul style="list-style-type: none"> - Kilpailukykyinen yrittäjyysympäristö - Vetovoimainen innovaatio- ja oppimisympäristö sekä laadukas koulutusketju - Rohkea kaupunkikehitys, elinvoimainen kaupunkikeskusta ja monimuotoinen kaupunkikulttuuri - Kuopion tunnettuus ja edunvalvonta 	+	<p>Lähiöohjelma -mallin avulla valitaan myönteisen erityiskohtelun periaatteella hyvinvointitietoon perustuen kehitettäväksi ne alueet, joilla on siihen suurin tarve. Alueen kehityksessä nostetaan kehityksen kärkeen investointiohjelman toimenpiteet ja niitä kehitetään yhteistyössä asukkaiden kanssa, nostaen alueen elinvoimaisuutta. Toimenpiteitä täsmennetään ja täydennetään asukkaiden toiveilla. Yhteissuunnittelulla varmennetaan, että kehitettävistä alueista tulee asukkaiden näkökulmasta viihtyisiä.</p> <p>Lähiöohjelma -mallilla kehitettävälle alueelle voi nousta investointiohjelmasta toimenpiteiksi asuntotuotannon kokonaisuuksia. Näitä suunnitellaan hyvinvointitietoon perustuen sekä yhteistyössä asukkaiden kanssa, jolla varmennetaan monipuolisten asumisratkaisujen tuottaminen asukkaiden tarpeiden mukaisesti.</p> <p>Työ vaatii jatkuvaa kehittämistä, jotta vaikutuksista tulee pitkäkestoisia.</p>

KUOPIO

Kuopion kaupunki

Hyvinvoinnin edistämisen palvelualue

Liite

2 (10)

Tehtävä 00.02.03

Asianro 5525/2017

Postiosoite Minna Canthin katu 24, 70100 KUO-Puhelin
Käyntiosoite PIO
Laskutusosoite Minna Canthin katu 24
PL 3016, 70090 MONETRA

+358 17 18 2111

Faksi

www.kuopio.fi
etunimi.sukunimi(at)kuopio.fi

2	<p>Hyvinvoiva Kuopio</p> <ul style="list-style-type: none"> - Aktiivisuuteen innostava arki - Varhainen tuki - Työllistyminen ja toimeentulo - Turvallinen ja viihtyisä elinympäristö 	+	<p>Lähiöohjelma -mallin tarkoitus on lisätä asukkaiden osallistumis- ja vaikutusmahdollisuuksia investointiohjelman toimenpiteisiin sekä aluekehittämiseen digialustaa ja yhteissuunnittelun menetelmiä apuna hyödyntäen.</p> <p>Asukkaiden osallistuminen oman asuinympäristön kehittämiseen edistää tyytyväisyyttä. Hyvinvointitietoon perustuva alueiden kehittäminen mahdollistaa alueellisten asunotto- muuden ilmiöiden tunnistamisen ja ennaltaehkäisyn.</p> <p>Kuntalaisten osallistaminen aluesuunnitteluun mahdollistaa turvallisuuden ja esteettömyyden tarkastelun käytännön tasolla, jonka ansiosta voidaan suunnitella tästä näkökulmasta parempia ympäristöjä.</p> <p>Osallisuuden edistäminen linkittyy tutkitusti hyvinvointiin. Lähiöohjelma -mallin asukasosallisuutta kehittävän digialustan ensisijaisena kohderyhmänä ovat nuoret.</p> <p>Lähiöohjelma -mallilla lisätään asukkaiden osallisuutta investointiohjelman toimenpiteiden suunnitteluun, joka sisältää kouluverkoston kannalta merkittäviä tilahankkeita. Kun asukkaat osallistetaan tähän suunnitteluun, varmennetaan perheille entistä laadukkaampi ja paremmin asukkaiden toiveita vastaava koulupolku.</p> <p>Asukkaat haluavat vaikuttaa omiin vapaa-ajan mahdollisuuksiin ja Lähiöohjelma -malli mahdollistaa erilaisin osallistavien menetelmin niihin liittyvän aluekohtaisen suunnittelun.</p> <p>Työ vaatii jatkuvaa kehittämistä, jotta vaikutuksista tulee pitkäkestoisia.</p>
3	<p>Resurssiviisas Kuopio</p> <ul style="list-style-type: none"> - Viisas liikkuminen - Energiatehokkuus ja uusiutuva energia 	+	<p>Lähiöohjelma -mallin selvitystyön perusteella asukkaat haluavat vaikuttaa kevyen liikenteen väyliin sekä julkisen liikenteen ratkaisuihin. Lähiöohjelma -</p>

	<ul style="list-style-type: none"> - Kiertotalous ja resurssien viisas käyttö 		<p>mallilla toteutettavassa aluekehittämissä voidaan toteuttaa näiden kokonaisuuksien suunnittelua asukasläh- töisesti.</p> <p>Työ vaatii jatkuvaa kehittämistä, jotta vaikutuksista tulee pitkäkestoisia.</p>
4	<p>Uudistuva Kuopio</p> <ul style="list-style-type: none"> - Sujuva ja uudistuva toiminta - Kestävä talous - Kyvykäs ja innostunut henkilöstö ja uudistuva johtaminen 	+	<p>Lähiöohjelma -mallin pilotoinnissa esitetään otettavaksi käyttöön uusi digitaalinen asukasosallisuusalusta, jota ollaan valmisteltu poikkihallinnollisesti Ihmiskeskeinen Digitaalinen Kunta -hankkeen kanssa.</p> <p>Lähiöohjelma -mallin yhtenä tavoitteena on kehittää aluekehittämiseen liittyvää kuntalaisviestintää päätöksentekoprosesseista sekä osallistumisen mahdollisuuksista. Tässä auttaa etenkin kaupungin verkkosivuille tuotettava uusi osallisuussisältö mutta myös Lähiöohjelma -mallin tukena toimiva digitaalinen asukasosallisuusalusta, joka mahdollistaisi muun muassa täysin läpinäkyvän osallistuvan budjetoinnin.</p> <p>Asukasosallisuuden osalta henkilöstölle suositellaan toteutettavaksi koulutuksia, joilla lisätään kyvykkyyttä toteuttaa kuntalaisten osallistamista resurssitehokkaasti osana omaa työtä. Lähiöohjelma -mallin toteuttamiseen suositellaan palkattavaksi osallisuusasiantuntijaa jonka yhtenä roolina olisi osallisuuskoulutusten järjestäminen aluekehittämisen tiimeille.</p> <p>Työ vaatii jatkuvaa kehittämistä, jotta vaikutuksista tulee pitkäkestoisia.</p>
	<p>Poikkileikkaavat tavoitteet:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Digitaalisuus, kumppanuus, kansainvälisyys 	+	<p>Lähiöohjelma -mallin tueksi on tarkoitus ottaa käyttöön digitaalinen asukasosallisuusalusta, joka mahdollistaa selkeämmän tiedottamisen aluekohtaisista kehitysprosesseista, tarjoaa mahdollisuuden kunnan ja kuntalaisten väliseen keskusteluun sekä mahdollistaa osallistuvan budjetoinnin mallin hyödyntämisen.</p>

			<p>Tiedolla johtaminen paranee, kun Lähiöohjelma -mallilla kehitettävien alueiden valinta perustuu hyvinvointitiedon hyödyntämiseen. Näin alueista valitaan kehitykseen myönteisen erityiskohtelun periaatteella eniten kehitystä kaipaava lähiö.</p> <p>Työ vaatii jatkuvaa kehittämistä, jotta vaikutuksista tulee pitkäkestoisia.</p>
--	--	--	--

Johtopäätös ja perustelut:

Lähiöohjelma -mallin pilotoinnilla voidaan vastata monialaisesti strategian tavoitteisiin. Monialainen, hyvinvointitietoon pohjautuva ja kaupunkilaisia osallistava aluekehittäminen luo mahdollisuuden vahvempaa hyvinvointia luovalle aluekehittämiselle, jonka keskiössä ovat kuntalaisen tarpeet. Työ kuitenkin vaatii jatkuvaa kehittämistä, jotta vaikutuksista tulee pitkäkestoisia.

Vaikutukset ihmisiin (Päätösten sosiaaliset ja terveysvaikutukset eri ihmisryhmiin, esimerkiksi sukupuolen, iän, asuinpaikan, kielen, kulttuuritaustan, tulojen, koulutuksen, ammatti- ja työmarkkina-aseman tai erityisryhmän tms. mukaan.)

		Merkki	Vaikutuksen kuvaus lyhyesti
1	Palvelujen saatavuuteen ja laatuun (esimerkiksi sosiaali- ja terveyspalvelut, koulutus, kulttuuri ja liikunta jne.)	+	Kuntalaisten osallistumismahdollisuuksien lisääminen alueiden suunnitteluun ja muuhun kehitystyöhön tuottaa tietoa palveluiden saatavuudesta ja laadusta. Teemoja voidaan kehittää yhdessä kuntalaisten kanssa. Työ vaatii jatkuvaa kehittämistä, jotta vaikutuksista tulee pitkäkestoisia.
2	Sosiaaliseen elinympäristöön (esimerkiksi ihmissuhteisiin, syrjintään, yhteisöllisyyteen, yhteisölliseen, kulttuuriseen tai hengelliseen osallistumiseen)	+	Kuntalaisten osallistumisen mahdollisuuksien lisääminen kasvattaa kuntalaisten osallisuuden kokemusta. Yhdessä toteutettava suunnittelu- ja toteutustyö voi kasvattaa myös alueen yhteisöllisyyttä ja omistajuutta. Työ vaatii jatkuvaa kehittämistä, jotta vaikutuksista tulee pitkäkestoisia.
3	Elintapoihin (esimerkiksi ruokavalioon, päihteiden käyttöön, liikuntaan, virkistäytymiseen, riskikäyttäytymiseen)	+	Alueiden kehittäminen hyvinvointitiedon pohjalta mahdollistaa alueellisten ongelmien tunnistamisen ja niihin tarttumisen yhdessä kuntalaisten kanssa, jonka lopputuloksena ympäristöä ja palveluita voidaan muokata paremmin positiivisia elämäntapoja vahvistavaksi. Työ vaatii jatkuvaa kehittämistä,

			jotta vaikutuksista tulee pitkäkestoisia.
4	Terveysteen (fyysinen, psyykinen, sosiaalinen)	+	Asukkaiden osallistuminen suunnitteluun ja hyvinvointitiedon avulla tunnistettaviin ongelmiin tarttuminen mahdollistaa alueiden paremman suunnittelun fyysistä ja sosiaalista terveyttä palvelevaksi. Osallisuuden kokemuksen kehittämiseksi on myös linkki hyvinvointiin. Työ vaatii jatkuvaa kehittämistä, jotta vaikutuksista tulee pitkäkestoisia.
5	Osallistumiseen (osallistuminen päätöksiin ja vaikuttaminen, tiedonsaanti jne.)	+	Asukkaiden aluekehittämiseen osallistumisen muuttaminen helpommaksi on Lähiöohjelma -mallin keskiössä. Lähiöohjelma -mallin ensimmäisessä osiossa, eli aluekehittämismallissa kehitetään kuntalaisten mahdollisuuksia vaikuttaa investointiohjelmien toimenpiteiden suunnitteluun sekä aktiivisille kuntalaisille, että ei-aktiivisille kuntalaisille suunnatuilla menetelmillä. Toisessa osiossa, eli osallistuvan budjetoinnin mallissa taas mahdollistetaan kuntalaisten osallistuminen alueen viimeistelyyn pienten kehitystoimenpiteiden ideoinnilla osallistuvan budjetoinnin prosessia apuna käyttäen. Työ vaatii jatkuvaa kehittämistä, jotta vaikutuksista tulee pitkäkestoisia.
6	Väestöryhmien toimeentulo (työllisyys, talous, varallisuus jne.)	+	Hyvinvointitietoa, kuten alueen työllisyyttä, tarkastelemalla voidaan tunnistaa alueet, jotka kaipaavat eniten kehittämistoimenpiteitä. Asukkaita osallistamalla voidaan myös tunnistaa täsmäratkaisuja, joilla vaikuttaa toimeentuloon. Työ vaatii jatkuvaa kehittämistä, jotta vaikutuksista tulee pitkäkestoisia.
<p>Johtopäätös ja perustelut</p> <p>Asukkaiden osallistumismahdollisuuksien lisäämisellä on suuri vaikutus ihmisiin. Työ kuitenkin vaatii jatkuvaa kehittämistä, jotta vaikutuksista tulee pitkäkestoisia. Lähiöohjelma -mallin pilotti mahdollistaa osallistumismahdollisuuksien kokeilun ja osallisuuden kehittämisen useille eri asukasryhmille.</p>			

Vaikutukset ympäristöön ja ilmastoon (Vaikutukset, jotka aiheutuvat luonnonvarojen ja energian käytöstä ja niihin liittyvistä päästöjen ja jätteiden määrästä, kulutuskäyttäytymisen muutoksesta tai toimintojen sijoittumisesta ja niihin liittyvistä liikkumis- ja liikenneratkaisuista.)			
		Merkki	Vaikutuksen kuvaus lyhyesti
1	Fyysiseen elinympäristöön ja viihtyvyyteen (työ- ja asumisolot, liikenne- ja liikkumismahdollisuudet, esimerkiksi melu, ilman epäpuhtaus, onnettomuusriski jne.)	0	Lähiöohjelma -mallilla ei ole suoria vaikutuksia fyysiseen elinympäristöön. Mallilla toteutettava aluekehitys ja sen toimenpiteet arvioidaan erikseen.
2	Maaperään, vesistön ja luonnon monimuotoisuuteen	0	Lähiöohjelma -mallilla ei ole suoria vaikutuksia maaperään, vesistön ja luonnon monimuotoisuuteen. Mallilla toteutettava aluekehitys ja sen toimenpiteet arvioidaan erikseen.
3	Ilmastoon (kaupunginvaltuuston päätös) (kasvihuonekaasu- ja pienhiukkaspäästöt)	+	Positiivisia vaikutuksia voi syntyä esimerkiksi alueiden joukkoliikenteen ja kevyen liikenteen yhteissuunnittelusta asukkaiden kanssa. Työ vaatii jatkuvaa kehittämistä, jotta vaikutuksista tulee pitkäkestoisia. Lähiöohjelma -mallilla ei ole suoria vaikutuksia ilmastoon. Mallilla toteutettava aluekehitys ja sen toimenpiteet arvioidaan erikseen.
4	Luonnonvarojen käyttöön, jätteiden määrään ja haitallisuuteen sekä kierrätysasteeseen	0	Lähiöohjelma -mallilla ei ole suoria vaikutuksia luonnonvarojen käyttöön, jätteiden määrään ja haitallisuuteen sekä kierrätysasteeseen. Mallilla toteutettava aluekehitys ja sen toimenpiteet arvioidaan erikseen.
5	Maisemaan, kaupunkikuvaan, kulttuuri-perintöön	++	Positiivisia vaikutuksia syntyy asukkaiden kanssa toteutettavasta yhteissuunnittelusta. Mallilla toteutettava aluekehitys ja sen toimenpiteet arvioidaan myös erikseen.
6	Rakennettuun ympäristöön ja yhdyskuntarakenteeseen	++	Positiivisia vaikutuksia syntyy asukkaiden kanssa toteutettavasta yhteissuunnittelusta. Mallilla toteutettava aluekehitys ja sen toimenpiteet arvioidaan myös erikseen.
Johtopäätös ja perustelut			
<p>Lähiöohjelma -mallin pilotoinnissa määritellään kaupungin investointiohjelmien toimenpiteiden toteutusta asukasta lähellä olevalla tasolla. Lähiöohjelma -mallilla ei kuitenkaan itsessään ole suoria vaikutuksia ympäristöön ja ilmastoon, mutta asukkaiden kanssa suunniteltavilla toimenpiteillä positiivisia vaikutuksia voi olla. Näiden toimenpiteiden vaikutukset arvioidaan erikseen.</p>			

Vaikutukset kunnan talouteen ja henkilöstöön			
		Merkki	Vaikutuksen kuvaus lyhyesti
1	Kunnan henkilöstöön (asema, määrä, osallistuminen)	0	Lähiöohjelma -mallin ensimmäisen osion eli aluekehittämismallin pilotointi voidaan toteuttaa ilman henkilöstölisäyksiä kaupungin olemassa olevien resurssien puitteissa. Toisen osion eli osallistuvan budjetoinnin malli vaatii yhden henkilöstövuoden resurssointia osallistuvan budjetoinnin pilotointiin, henkilöstön osallisuuskoulutuksiin sekä kaupunkitasoisen osallisuuden mahdollisuuksia kehittävän ryhmän muodostamiseen. Henkilöstöresurssin lisääminen vahvistaisi kunnan osallisuusosaamista, jota kehittämällä kunnan toimintatapa muuttuu paremmin asukkaita kuulevaksi ja kehityshankkeissa voidaan onnistua paremmin, välttyen kuntalaisten valituksilta ja korjaustoimenpiteiltä. Tämä tuottaa projekteille säästöjä.
2	Kunnan talouteen (menoihin, tuloihin, investointeihin, velkaantumiseen jne.)	0	Lähiöohjelma -mallin ensimmäisen osion eli aluekehittämismallin pilotointi voidaan toteuttaa kaupungin olemassa olevien resurssien puitteissa. Aluekehittämismallissa suunnitellaan kaupungin investointiohjelmien toimenpiteiden toteutusta kuntalaisten näkökulmasta ja varmennetaan siten, että projektien toteutus vastaa tarpeisiin ja pysyy täten budjetissa. Toisen osion eli osallistuvan budjetoinnin malli vaatii asukasosallisuusalan hankintaa ja osallistuvan budjetoinnin määrärahaa kuntalaisten pienten toiveiden toteuttamiseen.
3	Tuloksellisuuteen ja tuottavuuteen	+	Kuntalaisten osallisuuden kokemuksen kasvattaminen osallistumisen mahdollisuuksia lisäämällä edistää hyvinvointia, mikä vähentää välillisesti kunnan taakkaa korjaavista toiminnoista. Lisäksi kuntalaisten osallistuminen suunnitteluun vähentää kuntalaisten tyytymättömyyttä lisäävien toimenpiteiden määrää, valituksia sekä korjaustoimenpiteitä. Tämä luo säästöjä. Työ

			vaatii jatkuvaa kehittämistä, jotta vaikutuksista tulee pitkäkestoisia.
<p>Johtopäätös ja perustelut</p> <p>Lähiöohjelma -mallin pilotointi jakautuu kahteen osioon, joista ensimmäinen (aluekehittämismalli) voidaan toteuttaa toimintamallin testinä kaupungin olemassa olevien henkilöstöresurssien puitteissa. Toinen osio (osallistuvan budjetoinnin malli) vaatii kaupungilta henkilöstöresurssin lisäämistä (1 henkilöstötyövuosi), osallistuvan budjetoinnin määrärahaa sekä osallisuusalustan hankintaa. Näiden investointien avulla voidaan kehittää kuntalaisten osallisuutta, hyvinvointia ja asukastyytyvyyttä, kun asukkaat otetaan mukaan suunnitteluun. Myös kuntaorganisaation osallistamisosaaminen kehittyy, kun organisaatioon palkataan osallisuuskoordinaattori kouluttamaan työntekijöitä. Osallistumisen mahdollisuudet lisääntyvät osallisuusalustan ja asukastyöpajojen kautta. Näillä kaikilla saavutetaan paremmin kuntalaisia palvelevia kehitystoimenpiteitä, joita tarvitsee korjata aikaisempaa vähemmän. Tämä ja kuntalaisten hyvinvoinnin lisääntyminen tuovat kaupungille säästöjä.</p>			

Vaikutukset yrityksiin (Vaikutukset, jotka aiheutuvat esimerkiksi julkisista hankinnoista, asunto- ja kaavoituspolitiikasta, liikenne- ja palveluista tai kunnan talouspolitiikasta.)			
		Merkki	Vaikutuksen kuvaus lyhyesti
1	Kuopion kaupungin kilpailukykyyn	0	Ei suoraa vaikutusta.
2	Yritystoiminnan monipuolistumiseen, markkinarakenteeseen ja liiketoimintaan	0	Mahdollinen välillinen vaikutus asukasaktiivisuuden kasvaessa pilotoitavilla alueilla.
3	Työpaikkojen muodostumiseen	0	Mahdollinen välillinen vaikutus asukasaktiivisuuden kasvaessa pilotoitavilla alueilla.
4	Yritysten kehittämiseen	+	Mahdollinen vaikutus alueella toimivien yritysten tarjoamiin palveluihin, kun yritykset otetaan mukaan aluesuunnitteluun.
5	Yritysten työvoiman saantiin	0	Mahdollinen välillinen vaikutus asukasaktiivisuuden kasvaessa pilotoitavilla alueilla.
6	Yritysten tavara- ja työpaikkaliikenteeseen	+	Mahdollinen vaikutus alueella toimivien yritysten tarjoamiin palveluihin, kun yritykset otetaan mukaan aluesuunnitteluun.
7	Yritysten asiakasvirtaan	0	Mahdollinen välillinen vaikutus asukasaktiivisuuden kasvaessa pilotoitavilla alueilla.
8	Yritysten osallistumiseen julkisiin hankintoihin	+	Jos pilotoinnissa otetaan käyttöön osallistuvan budjetoinnin malli, syntyy kaupungille joukko toimenpiteitä, joita voidaan toteuttaa julkisina hankintoina.
<p>Johtopäätökset ja perustelut</p>			

Lähiöohjelma -mallilla toteutettava aluesuunnittelu osallistaa yrityksiä ja täten sillä voi olla positiivisia vaikutuksia yritystoimintaan pilotointia koskevilla alueilla. Myös asukasaktiivisuuden lisääntyminen alueilla voi tuoda yritystoiminnalle välillistä positiivista vaikutusta. Osallistuvan budjetoinnin mallin käyttöönotto voi myös osaltaan mahdollistaa yrityksille uusiin julkisiin hankintoihin osallistumisen, mikäli kaupunki päättää toteuttaa asukkaiden ideoita ostopalvelutyönä.